

Урок з української мови (урок розвитку зв'язного мовлення)

Підготувала:
вчитель початкових
Андрієвська О.О.

класів

Тема: написання твору «Берізка в осінньому вбранні».

Мета:

вчити дітей писати твори, відображати в них красу осені, добирати прикметники, характерні для опису;

розвивати спостережливість, увагу, вміння висловлювати свою думку, почуття;

виховувати любов до природи, прагнення більше знати про навколишній світ, бажання милуватися красою природи;

Обладнання:

Ілюстрація з зображенням осінніх пейзажів, лист від Сонця, плакат із записом стежин уроку, гасла, малюнок «Діти саджають дерева», план твору, словникові слова, малюнок дівчинки-Осені, березовий листок.

Тип уроку: урок розвитку зв'язного мовлення.

Хід уроку

I. Організація класу до уроку

- Доброго ранку!

- Доброго дня!

- Говорите ви, і говорю вам я.

Сьогодні у нас незвичайний
урок.

Сьогодні ми зробимо ще один крок

В країну відому, в країну чудову,

Що нас так чекає й збагачує мову.

Тож сядьте рівненько, будьте уважні,

Щоб працювати нам було неважко.

II. Актуалізація навчальної діяльності

Сьогодні у нас особливий урок – урок краси. Будемо проводити його, мандруючи такими стежками:

Стежиною спостережень.

Стежиною роздумів.

Стежиною спроб і помилок.

Стежиною милувань красою.

III. Основна частина уроку

Отже, ми на стежині спостережень.

Введення календаря природи.

Яке сьогодні число? А місяць?

Яка погода надворі?

(Учні добирають відповідні слова для характеристики неба, сонця, вітру.)

Небо...

Сонце...

Вітер...

То яка пора року зараз?

А яка осінь: рання чи пізня? Чи середина осені? Чи можна назвати її золотою? Чому?

Створення проблемної ситуації.

Так, зараз осінь: гарна, золота, чарівна. Та чи всі помічають цю дивовижну красу?

Послухайте казку.

Був собі у небі цар Сонце. І мав він чотирьох доньок-красунь: Зиму, Весну, Літо, Осінь. Сам він ніколи не спускався на Землю, а посилав до людей своїх дівчат. Ось послав він Осінь-красуню.

(Учитель показує малюнок із зображенням дівчинки-Осені.)

Але люди за роботою не помітили її вроди. І тому цар Сонце попросив Осінь, щоб передала нам листа.

(Учитель виймає конверт із листом.)

Але що це? У нього листя: жовте, зелене, багряне. Дивно, але цар Сонце нічого не написав.

Як ви гадаєте, що хотів нам сказати цар Сонце?

(«Мозкова атака», фронтально з усім класом, діти висловлюють різні думки.)

Ні, таки лист є, це звернення до школярів:

Я хочу, щоб яскравим цвітом

Природа чарувала вас,

Щоб так було не тільки влітку,

А й взимку і негоди час.

Я хочу, щоб красу уміли

Сприймати серцем люди всі,

Щоб цінували й розуміли,

І поклонялися красі.

Тож спробуємо виконати прохання царя

Сонце? Якщо так, то нехай гаслом нашого уроку будуть рядки:

Красу рідної природи розуміти серцем вчись!

Сприймання і усвідомлення нового матеріалу.

а) Відгадування загадки.

Маю плаття золотеньке,

Гнучкі, ніжні віти,

Білу кору, стан тоненький.

Як я звуся, діти?

(Берізка)

Які вислови вам допомогли здогадатися, що це берізка?

Як ви розумієте слово «віти»?

Поясніть значення слова стан.

(Стан – тулуб, корпус людини; торс, талія, перехват, пояс. Високий станом – високий на зріст. Тонкий станом – не товстий, з тонкою талією.)

б) Читання і обговорення оповідання «Як краса врятувала берізку».

- Якби люди навчалися бачити красу навколо себе, загалом у природі, значно багатшими стали б ми всі.

- знаєте, як краса врятувала берізки? Послухайте.

Як краса врятувала берізку

Одного разу посадили великий новий ліс: дуби, липи, берест. Росли саджанці повільно, а бур'яни між ними – швидко. Не давали вони маленьким деревцям вирости, піднятися. Не знали люди як бур'янів позбутися. От і старший лісник порадив посадити поміж дерев берізки. Вони, мовляв, ростуть швидко і знищать бур'яни, бо залишать їх без сонця. Так і зробили.

Через кілька років підросли берізки, знищили геть усі бур'яни, але й іншим деревам не давали росту, заступали їм сонце. Вирішили зрубати берізки.

Був ясний, сонячний вересневий день. Послали бригаду лісорубів. Берізки з білими стовбурами, золотистими листочками на тлі яскраво-синього неба були такими гарними! Зупинилися лісоруби, завмерли від краси. Не піднялась рука з сокирою вчинити розправу над деревами. Розміркували, що можна інші деревця пересадити на окремі ділянки. І досі росте білокорий березовий гай, даруючи людям насолоду.

Гарна береза, та все ж наймальовнича вона восени, коли кожний її листочок виблискує, наче виграє на сонці. Недаремно ж кажуть «Золота береза».

А. Волкова

в) Аналіз змісту прочитаного за запитаннями.

- З якою метою посадили берізку в гаю?
- Чому їх збиралися зрубати?
- А чому не зрубали?
- Як лісоруби вийшли зі становища?
- Що нового і цікавого ви дізналися про берізку?

(Висновки учнів.)

г) Робота з деформованим текстом.

- Розшифруйте і запишіть каліграфічно прислів'я.

(Двоє учнів працюють індивідуально.)

агБато іслу – ен бизгу.

олМа іслу – ежбери. емаН іслу – сопади.

Багато лісу – не згуби.

Мало лісу – бережи.

Нема лісу – посади.

Прочитайте записане прислів'я. як ви розумієте його зміст?

д) Бесіда за малюнкам «Діти саджають дерева».

- Що роблять діти, щоб зберегти природу?

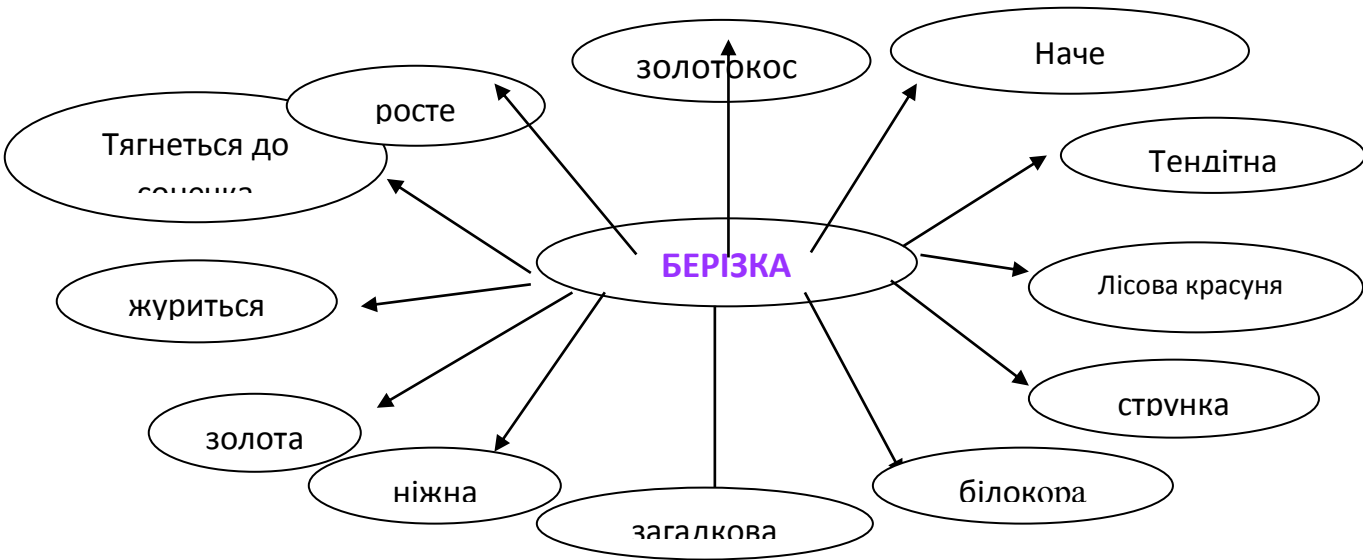
4. Складання «павутинок».

- Згадайте, як називають осінню пору, коли в повітрі літають павутинки. (Пора «бабиного літа».)

- От і ми зараз складемо подібну павутинку. А стосуватиметься вона берізки в осінньому вбранні. (Розглядання малюнка «Берізка в осінньому вбранні».)

- Берізка яка? З чим її можна порівняти? Що робить?

(Учні добирають слова, що характеризують берізку, вчитель записує їх на великому аркуші паперу.)

5. Поетична хвилинка.

(На партах в учнів картки із записом вірша. Учні читають його самостійно, готуються до виразного читання, потім читають уголос в особах.)

Автор.

Зажурилась берізонька,

Бо вже зима йде.

Розгубила листячко,

Ніжне, золоте.

Розпустила кісоньку

До самого долу.

Берізка.

Ой, що ж буде, сестриченьки,

Узимку зі мною?

Сестричка.

Не журись, берізонько,

У білім сніжку

Переспиш до весноньки,

Мов у кожушку.

Молодці, і цією стежкою ми дійшли до кінця. Далі починається стежина спроб і помилок. Щоб успішно і без перешкод пройти нею, нам необхідно відпочити.

Фізкультхвилинка.

(На вибір учителя.)

6. Стежина спроб і помилок.

- Отже, ми ступили на стежину спроб і помилок. Спробуємо усно скласти твір за поданим планом. (План записано на плакаті.)

План

Опис берізки.

Красуня восени.

Почуття берізки.

Пригадайте, з яких частин складається текст? Як зв'язуються слова у тексті?

Насамперед придумаємо до тексту-опису зачин.

(Росте білокора берізка в гаю.)

Яка вона? (Струнка і тендітна.)

Які у берізки кіски? (Тонкі і ніжні.)

Як прибрала деревце осінь? (Осінь подарувала їй золоте вбрання.)

Чи задоволена берізка своїм вбранням? (У ньому берізка така загадкова. Пишається, немов наречена.)

Як почувається берізка напередодні зими? Чому?

(Вона дещо зажурена, бо скоро зима. Вітер позриває з неї золоті листочки і пташки не співатимуть їй веселих пісень.)

А як ми втішимо берізку, щоб вона не сумувала? (Не сумуй, берізко! Настане весна, ти зазеленієш, до тебе прилетить багато пташок, сонечко тебе зігріє.)

Орієнтований опис берізки.

Росте білокора берізка в гаю.

Вона струнка і тендітна. Пустун-вітерець грається її ніжними листочками і розчісує тонкі кіски красуні. Осінь подарувала берізоньці золоте вбрання. У ньому вона така загадкова, пишається, немов наречена. Але лісова красуня дещо зажурена.

Не журися, берізко! Ти така чарівна!

7. Стежинами милувань природою.

- І ось ми на останній стежині – стежині милувань природою. Ваше завдання – самостійно записати твір «Берізка в осінньому вбранні».

- Використовуйте слова із «павутинки», пам'ятайте про будову тексту, уникайте повторів. Контролюйте своє письмо.

Пам'ятайте під час написання

берізка

кіски

розпустила

усміхається

листочки

білокора

Стежте за каліграфією та орфограмами.

Зверніть увагу на пам'ятку «Пиши правильно».

IV. Підсумок уроку

Сьогодні на уроці ви вчилися писати твір про берізку.

З яким настроєм ви писали твори?

Які почуття у вас викликала краса берізки?

Що нового ви дізналися сьогодні на уроці?

Які види роботи вам сподобались?

(Учні зачитують твори, вчитель разом з учнями класу оцінюють роботи і виставляють оцінки на «березовому листку».)

V. Домашнє завдання

Намалювати ілюстрацію до записаного твору.

А зараз я пропоную вам прочитати свої твори у «кріслі автора». (Учні за бажанням читають власні твори).